

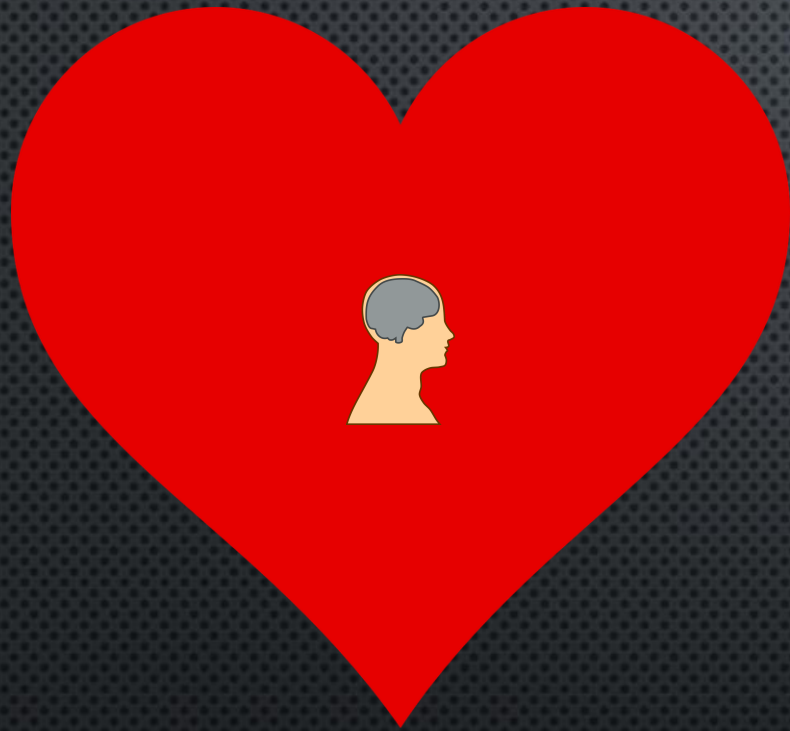
TALÁLKOZÁSOK – MÁRIÁVAL



AMIKOR „TALÁL A SZÓ”

MAGYAROK NAGYASSZONYA KATOLIKUS
ÁLT. ISKOLA, SÜKÖSD, 2025.04.16.
LAKATOS ANDOR LEVÉLTÁRVEZETŐ, KFL

A NEHÉZSÉGEKRŐL: KÉTELYEINK A RÁCIÓ VILÁGÁBAN



16:1



TÖRTÉNELMI TUDAT 5 ÉVEZRED TÜKRÉBEN: A SZÍV AZ EMBERI SZEMÉLYISÉG KÖZÉPPONTJA (TEST, LÉLEK, SZELLEM)

ÚJKORI RACIONALIZMUS, UTÓBBI 3 ÉVSZÁZAD NYUGATON: AZ ÉSZ, A TAPASZTALATI TUDÁS FELTÉTLEN ELSŐBBSÉGE

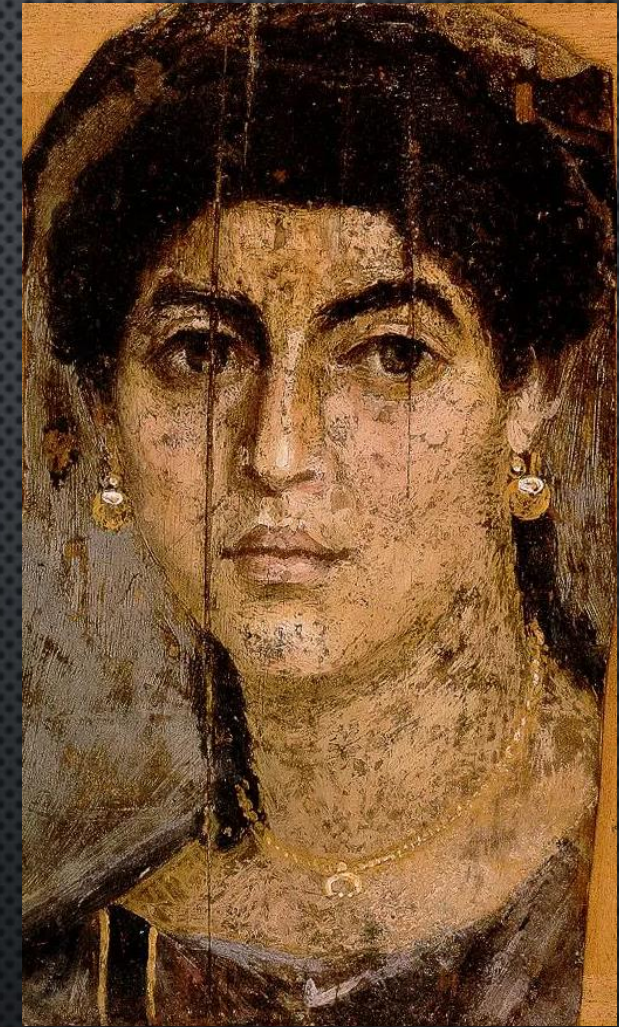
GYANÚS, CIKI, ESETLEG TABU TRANZSCENDENS TÉMÁKRÓL BESZÉLNI? TUDUNK-E SZEMÜVEGET CSERÉLNI?

1. AGYPRÓBA: MEDDIG HATNAK A MESÉK ÉLETÜNKBEN? HOGY ÁLLUNK A MIKULÁSSAL?



MESÉK: IRRACIONÁLIS ELEMekkel, DE ÉLETRE SZÓLÓ, KOMOLY TANULSÁGOKKAL
MIKULÁS (SZT. MIKLÓS): A KÉMÉNYBEN ROSSZ HELYEN KERESSÜK, NEM Ő HOZZA AZ AJÁNDÉKOT, DE A SZENTÉLETŰ PÜSPÖK PÉLDÁJA, EMLÉKE ÉVSZÁZADOK ÓTA KÉPES EMBEREK MILLIÓINAK SZÍVÉRE HATNI, ÉS ŐKET JÓRA ÖSZTÖNÖZNI, MI EZ, HA NEM CSODA? A 20. SZÁZADI NYUGAT DESZAKRALIZÁLT...

2. AGYPRÓBA: AZ ÖRÖK ÉLET

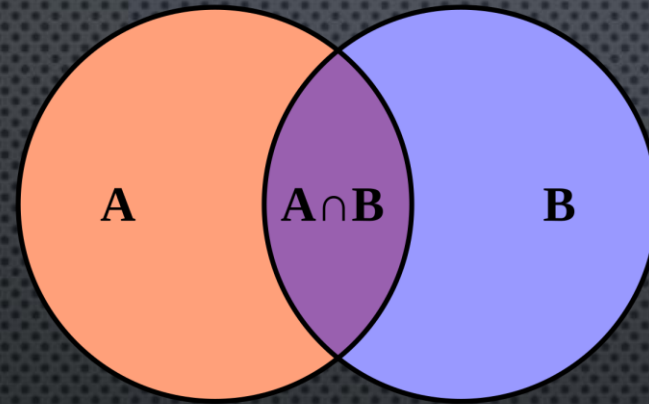


SZINTE SOKKOLÓ NEHÉZSÉG A „TISZTA ÉSZ” LOGIKÁJA SZÁMÁRA

ELSŐ LÉPCSŐ: ANYAGON TÚLI VILÁG LÉTÉNEK ELFOGADÁSA, „ÉLETÜNK TEST ÉS LÉLEK”

MÁSODIK LÉPCSŐ: A LÉLEK MARADANDÓSÁGÁNAK ELFOGADÁSA, AZ ÖRÖK ÉLET LEHETŐSÉGE

3. AGYPRÓBA: KÖZÖSSÉGBEN A TÚLVILÁGGAL?



KÖVETKEZMÉNYEK: AZ EGYHÁZ, MINT KÖZÖSSÉG NEM CSAK ISTEN EVILÁGI, VÁNDORLÓ NÉPE, HANEM A TÚLVILÁG ÜDVÖZÜLT LELKEI IS BELETARTOZNAK, MINDKÉT VILÁGBAN VAN RÉSZHALMAZA

A FÖLTÁMADT KRISZTUS KAPCSOL ÖSSZE MINKET, ELHUNYT SZERETTEINKÉRT IMÁDKOZUNK (SZERETNÉNK EGY KÖZÖSSÉGBEN LENNI-MARADNI VELÜK), A MÁR ÜDVÖZÜLTEK KÖZBENJÁRÁSÁT-KÖZVETÍTÉSÉT KÉRJÜK...

AZ INTERAKCIÓ, AZ ÁTJÁRÁS NYOMAI EZEK, UTÓBBI FŐSZEREPLŐI AZ ANYALOK (KÜLDÖTTEK), SZEREPKÖRÜK HÍRNÖK, ŐRZŐ (ŐRANGYALOK), ISTEN ÜGYÉT, EMBER ÉS ISTEN KAPCSOLATÁT ERŐSÍTIK, SZOLGÁLJÁK

4. AGYPRÓBA: SZÜKSÉGÜNK VAN-E KÖZVETÍTŐKRE?



MIÉRT NEM MAGÁNÜGY? (ISTENRE ÉS RÁM TARTOZIK)

A SZÍNRŐL-SZÍNRE LÁTÁS MEGSEMMISÍTŐ HATÁSÚ A FÖLDI EMBER SZÁMÁRA, LD. ISTENFÉLELEM FOGALMÁT, „FÖLSÉGES AZ ISTEN, POR ELŐTTE MINDEN”... AZ ÉLMÉNY ŐSI, AZ EGYIPTOMIAK SEM ÁBRÁZOLTÁK A DELELŐ NAPOT

JELLEMZŐBB, HOGY ISTEN KÜLDÖTTEKKEL, KÖZVETVE KOMMUNIKÁL VELÜNK, SAJÁT FIÁT IS EMBERKÉNT KÜLDTE EL HOZZÁNK, ÍGY LETT A MEGVÁLTÓNK. EZ IS AZ EMBERI SZABAD AKARAT TISZTELETÉNEK, ISTEN ALÁZATOSSÁGÁNAK JELE, DE AZ EMBER IS GYAKRAN PÁRTFOGÓT KERES ÜGYÉHEZ...

A BÁJOS PUFÓK GYERMEKEK ASSZOCIÁCIÓJA TÉVES, A HÉBER MALÁCH SZÓ KÉT BETŰJÉT FELCSERÉLVE „MINT A GYERMEK” JELENTÉST KAPUNK (AZ ANTIKVITÁS PUTTÓI MÖGÖTT ÁMOR, AKI NYILAIVAL ÉRZELMEKET KELTETT ÉS OLTOTT KI)

5. AGYPRÓBA: MÁRIA ESETÉBEN ELŐTÉRBE A HÁTTÉR...



A MAI VILÁGBAN MÁRIÁNAK NINC S HÍRÉRTÉKE. ÉLETÉVEL, SZINTE ÉSZREVÉTLEN JELENLÉTÉVEL SZOLGÁLATKÉSZ HÁTTERT ADOTT JÉZUSNAK MAJD A SZÜLETŐ EGYHÁZNAK

HÁNY ÉDESANYA ÖLELI MEG TÁVOZÓBAN GYERMEKÉT, ERŐT ADVA SZÁMÁRA A MAI NAPHOZ, HÁNYAN TETTÉK MOSOLLYAL AZ ASZTALRA A REGGELIT, ÉS CSALTAK ELŐ JÓLESŐ ÉRZÉSEKET CSALÁDJUKBAN...

GLOBALIZÁLÓDÓ VILÁGUNKBAN A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓT LEURALJÁK A KONFLIKTUSOK, A NORMALITÁSTÓL ELTÉRŐ, SZÉLSŐSÉGES JELENSÉGEK

MÁRIA AZ ALAPVETŐ ÉRTÉKEK FELISMERÉSÉBEN, ŐRZÉSÉBEN ADOTT PÉLDÁT, ÉVEZREDEKEN ÁT ÍGY HATOTT

KORAI ÁBRÁZOLÁSOK, PRISCILLA KATAKOMBA, RÓMA



TÁPLÁLÓ ANYA, MADONNA GYERMEKÉVEL (LACTANS) 2. SZÁZAD
KÖZBENJÁRÓ, IMÁDKOZÓ MÁRIA ALAKJA (ORANS) 3. SZÁZAD
ÓKERESZTÉNY EGYSZERŰSÉG, TERMÉSZETESSÉG, „SZOBAFESTŐ” STÍLUS



FORDULÓPONT: AZ EFEZUSI (EPHESZOSZ) ZSINAT (431)



THEOTOKOSZ – ISTENSZÜLŐ, MÁRIA A MEGTESTESÜLT IGE T SZÜLTE A VILÁGRA (JÉZUSBAN NINCS KÉT SZEMÉLY, ISTENI ÉS EMBERI, AZ IGE ÚGY JÁRJA ÁT, MINT A TŰZ AZ IZZÓ SZENET)

A ZSINAT EMLÉKÉRE ÉPÜL RÓMÁBAN A SANTA MARIA MAGGIORE BAZILIKA, APSZISÁBAN A MENNYEKBE FÖLVETT, MEGKORONÁZOTT ISTEN-ANYA MÁRIÁVAL, AKI FIÁRA, JÉZUSRA MUTAT

A KÉPI MEGFOGALMAZÁST ÉS A KIVITELEZÉST IS MEGHATÁROZZÁK A CSÁSZÁRI REPRESENTÁCIÓ IGÉNYEI

KELET ÉS NYUGAT KÜLÖN UTAKON

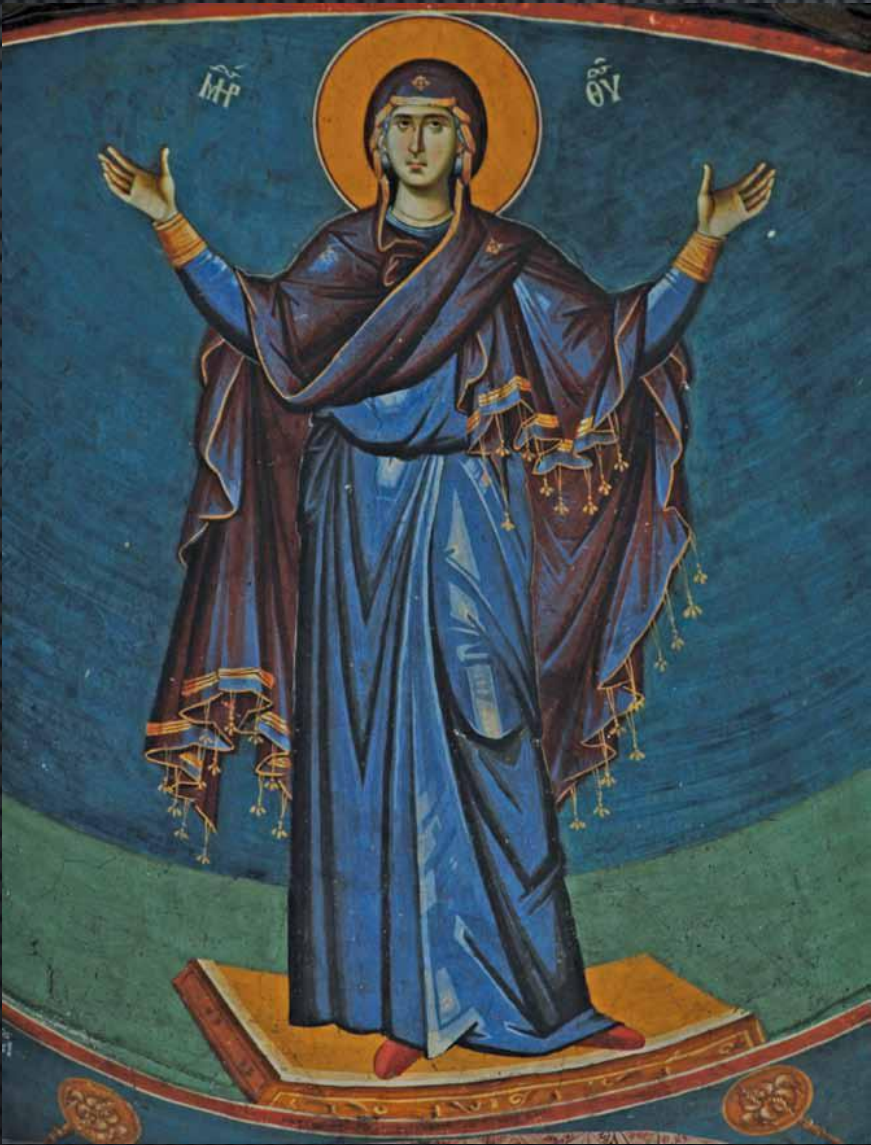


Konstantinápoly, Chora templom, Orans (Blacherniotissa)

Konstantinápoly, Hagia Sophia, Nikopoia (Theotokosz) 867

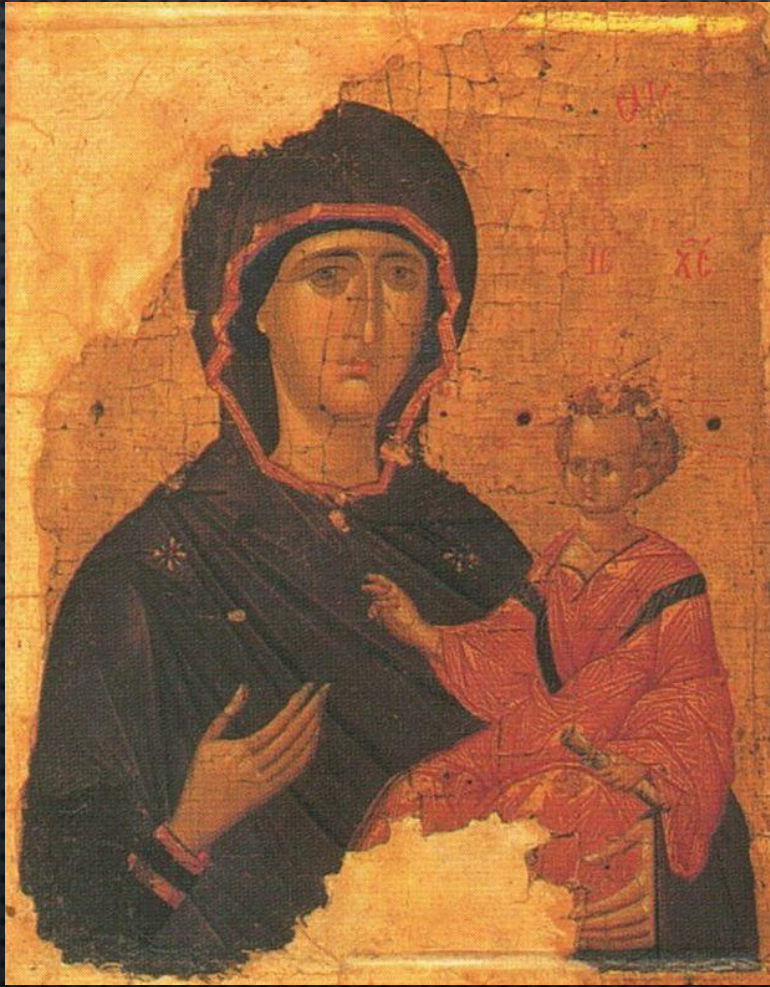
476-BAN NYUGAT-RÓMAI BIRODALOM BUKÁSA, DE BIZÁNCBAN MÉG 1453-IG JOGFOLYTONOS A RÓMAI CSÁSZÁR
NYUGAT „SÖTÉT ÉVSZÁZADAIBAN”, KB. 500 ÉVEN ÁT KELET VISZI TOVÁBB MÁRIA ÁBRÁZOLÁSAIT, TÚLÉLVE A
KÉPROMBOLÓ HARCOKAT-MOZGALMAKAT (A SZERZETESK AZ ÉLETÜK ÁRÁN IS VÉDIK AZ IKONOKAT)

KELETI HANGSÚLYOK, A KÖZBENJÁRÓ MÁRIA (ORANS)



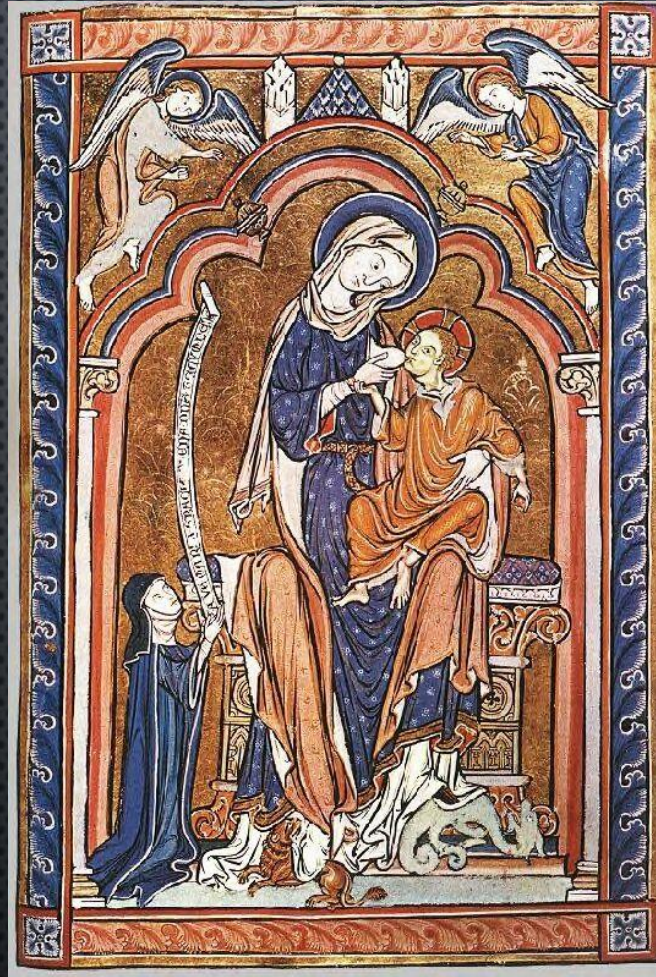
KÖZBENJÁRÓ (ORANS, BLACHERNIOTISSA) ÁBRÁZOLÁSOK, OHRID, CEFALU-PALERMO, KIJEV (11-13. SZÁZAD)

KELETI HANGSÚLYOK, AZ UTAT MUTATÓ MÁRIA (HODEGETRIA)



AZ IKONOK VÁLTOZÁSAI A HÍVEK KÖRÉBEN, A „HÁROMKEZŰ” HODEGETRIA (TRIPHEROUSA), ÉS AZ ÉRZELMES „KEGYES” MÁRIA (ELEUSA) 14-16. SZÁZAD

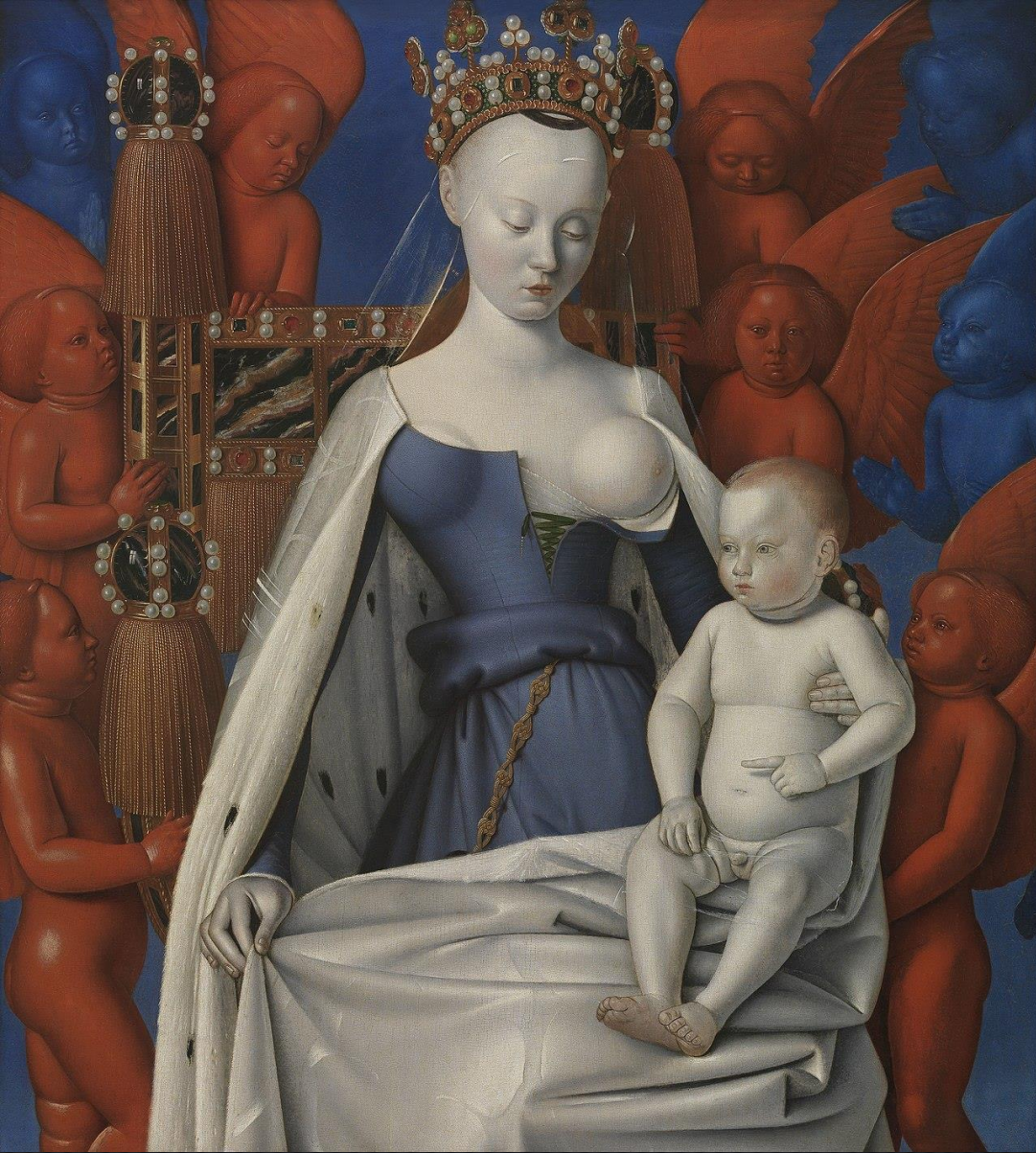
NYUGAT MAGÁRA TALÁL, TÁPLÁLÓ ANYA (LACTANS)



A HÁTTÉRBE, NYUGAT ÖNTUDATRA ÉBREDÉSE (NAGY KÁROLY), KERESZTES LOVAGOK KELETI ÚTJAI, OLTÁROK NÖVEKEDÉSE...

A TÁPLÁLÓ ANYA (MARIA LACTANS) IKONOGRÁFIAI EREDETE ÓKORI (ISIS-HORUS), KÓDEXEK KÖZVETÍTÉSÉVEL ÉLT TOVÁBB

TÁPLÁLÓ ANYA (MARIA LACTANS) TABUK NÉLKÜL ALKALMAZVA...



A GYERMEKÉT TÁPLÁLÓ MADONNA ÁBRÁZOLÁSA A RENESZÁNSZ IDEJÉN MÁR EGÉSZEN REALISZTIKUSAN, TABUK NÉLKÜL JELENIK MEG (LD. JEAN FOUQUET, 1456), ÉS KÉSŐBB A BAROKKOS TÚLZÁSOK IS MEGJELENNEK (LD. NOLASCO SZT. PÉTER 18. SZÁZADI ÁBRÁZOLÁSA, MARIENBRUNNEN 1693)

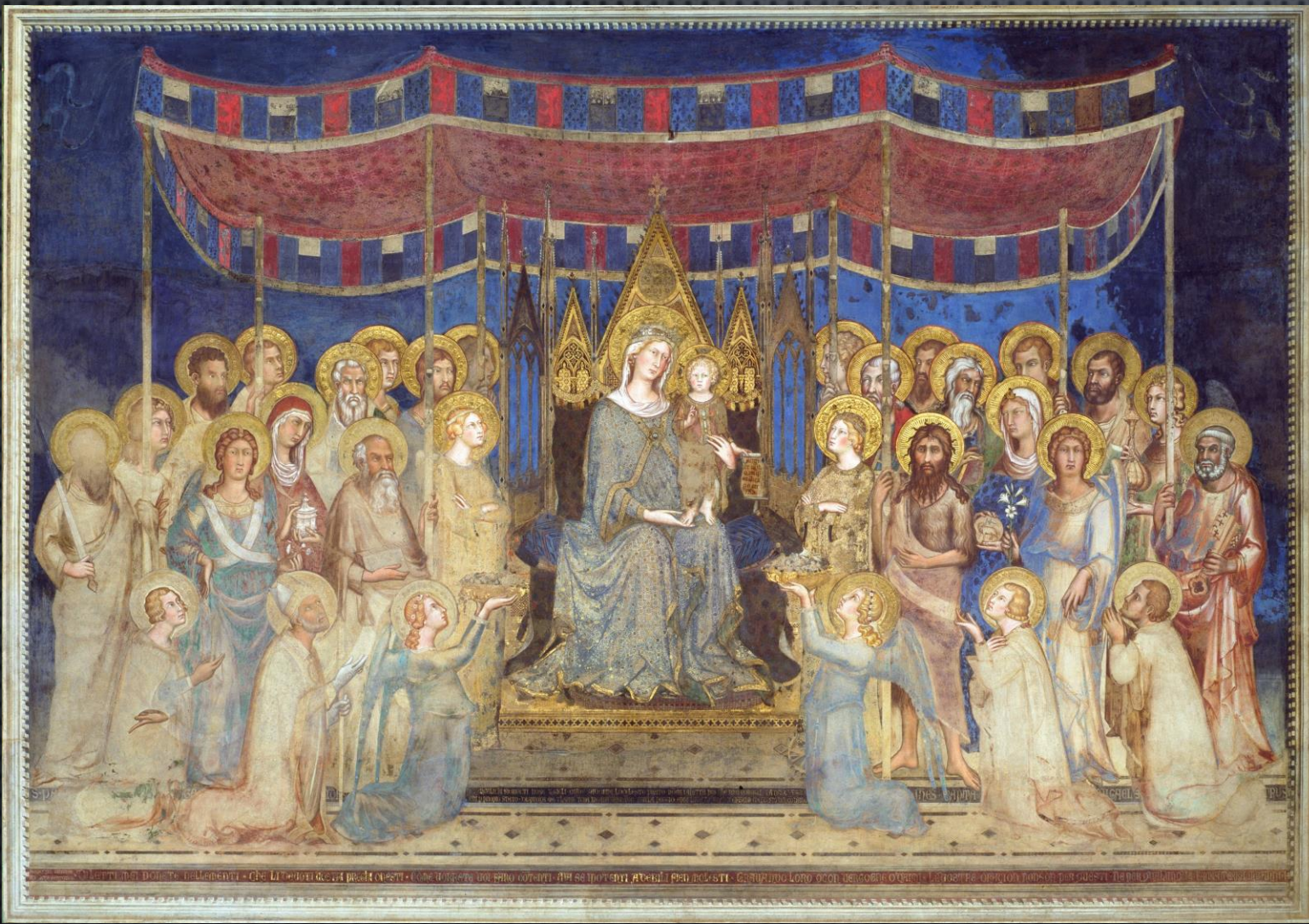
NYUGAT OLTALMAZÓJA, SEGÍTŐJE, A KÖPENYES MÁRIA



A KÉSŐ KÖZÉPKORBAN MÁRIA KÖPENYE ALÁ GYŰLTEK AZ OLTALOMRA, SEGÍTSÉGRE VÁGYÓK...

SVÁJCI FESKŐ-RÉSZLET, FRAUENSTEIN SCHUTZMANTELMADONNA 1515, SOPRON, KECSKE-TEMPLOM

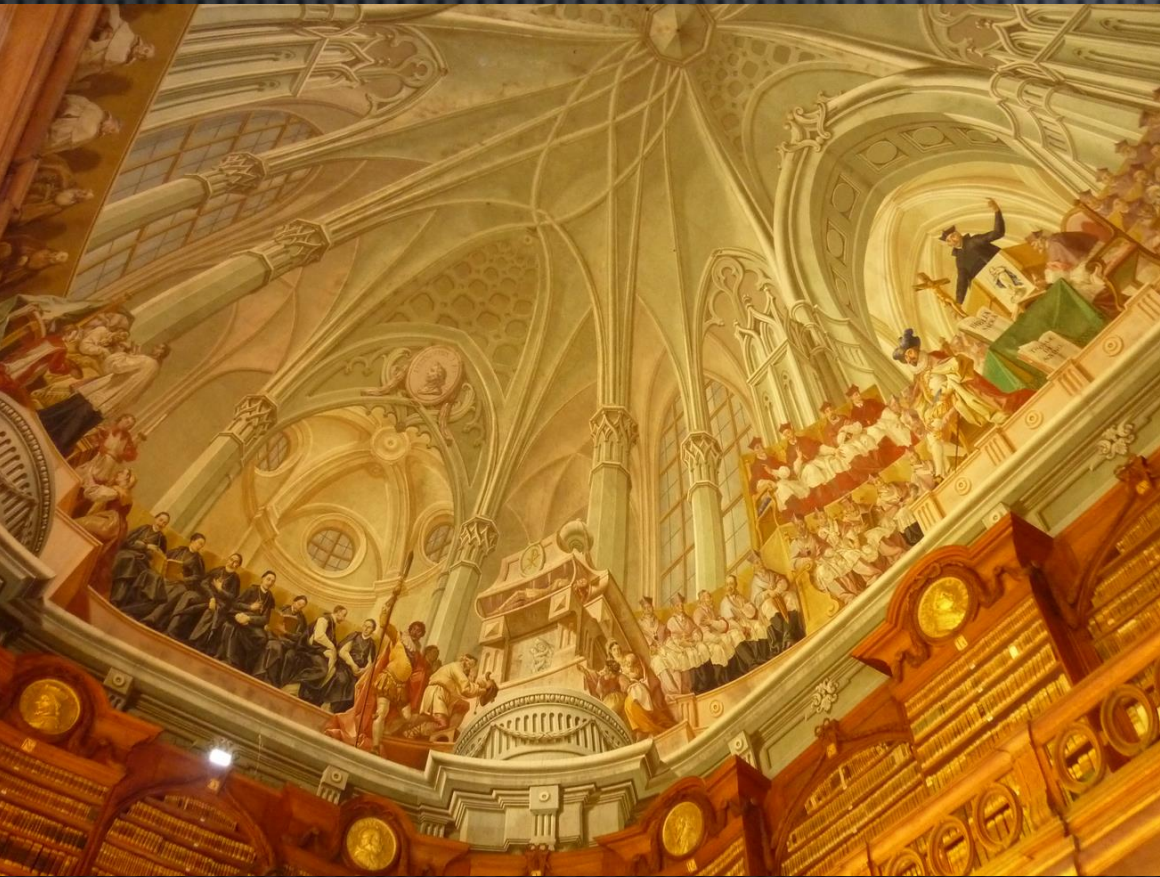
MÁRIA MEGDICSŐÜLÉSE AZ ÉRETT KÖZÉPKORBAN



MÁRIA SZENTEK TÁRSASÁGÁBAN (SIMONE MARTINI, SACRA CONVERSATIONE, MAESTA, 14.SZ.

MENNYEK KIRÁLYNŐJE (REGINA COELI, MEISTER DER LUCIALEGENDE, 1480-1510)

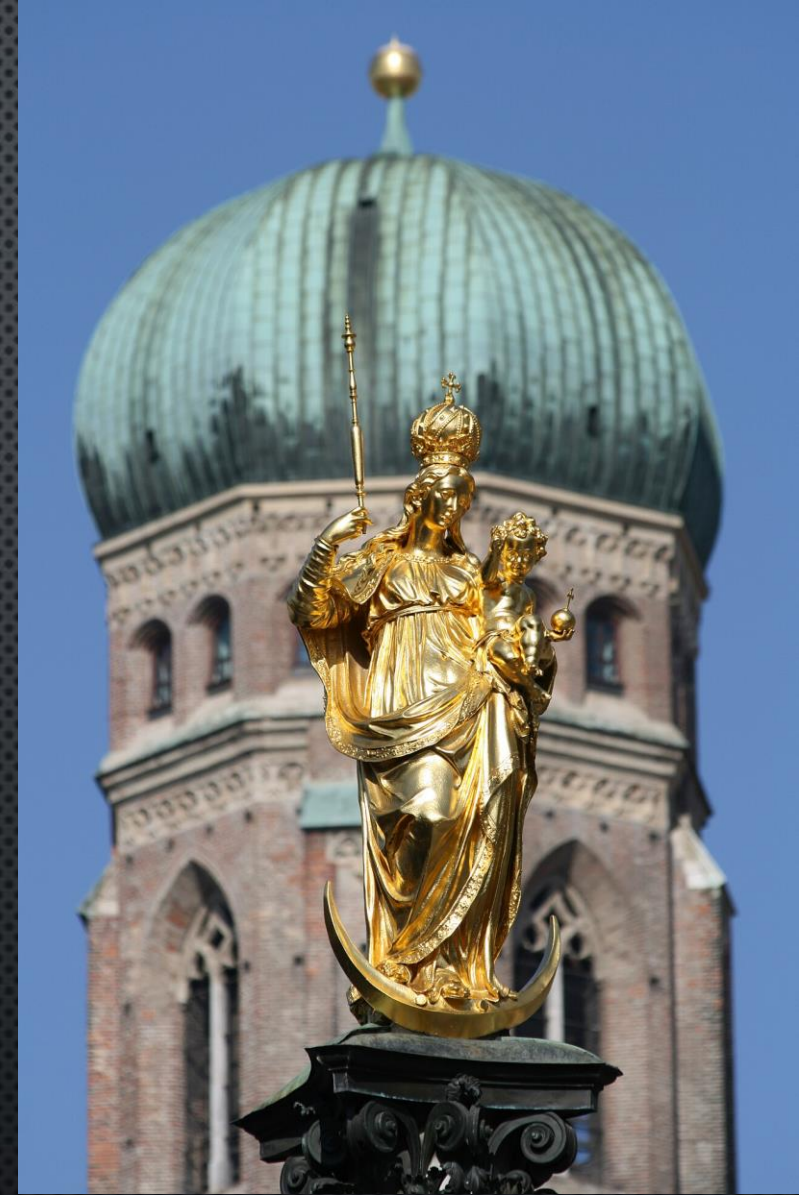
AZ ÚJÍTÓ NYUGAT (TRIDENTINUM, 1563 UTÁN)



A 16. SZÁZADI EURÓPA NAGY ESZMEI VÁLTOZÁSA A HITÚJÍTÁS, A PROTESTANTIZMUS, MAJD VÁLASZKÉNT A TRIDENTI ZSINAT (1545-1563), MELYNEK EREDMÉNYEKÉNT A MÁRIA-KULTUSZ IS MEGÚJULT, A KÉPI ÁBRÁZOLÁS A BAROKK STÍLUSBAN TELJESEDETT KI

FONTOS SZEREPE LETT AZ IMMACULATA (SZEPLŐTELEN MÁRIA) ÉS AZ ASSUMPTIO (MENNYBEVÉTEL) ÁBRÁZOLÁSAINAK

ÚJÍTÓ NYUGAT: AZ IMMACULATA



A NAPBAÖLTÖZÖTT ASSZONY ELŐKÉPÉTŐL AZ IMMACULATA KÖZTÉRI ALAKJÁIG

KÖZÉP-EURÓPÁBAN A LÁBA ALATT LÉVŐ HOLDSARLÓT A TÖRÖK BIRODALOM SZIMBÓLUMAKÉNT ÉRTETTÉK, A HADI ZÁSZLÓKON MÁRIA ALAKJA VOLT...

OBERHASEL, GÓTIKUS ELŐKÉP, MÜNCHEN ÉS TATA FŐTÉRI IMMACULATA-OSZLOPAI



ÚJÍTÓ NYUGAT:
ESZMÉNYI
SZÉPSÉG...



SZÉP MADONNÁK SORA, STEFAN LOCHNER RÓZSÁS MADONNÁJA, KÖLN, 1440 ÉS
IMMACULATA (SZEPLŐTELEN MÁRIA), MURILLO, 1660

ÚJÍTÓ NYUGAT: FOKOZOTT ÉRZELMEK...



FÁJDALMAS ANYA (PIETA, DOLOROSA) ÁBRÁZOLÁSOK NÉMET TERÜLETEKRŐL

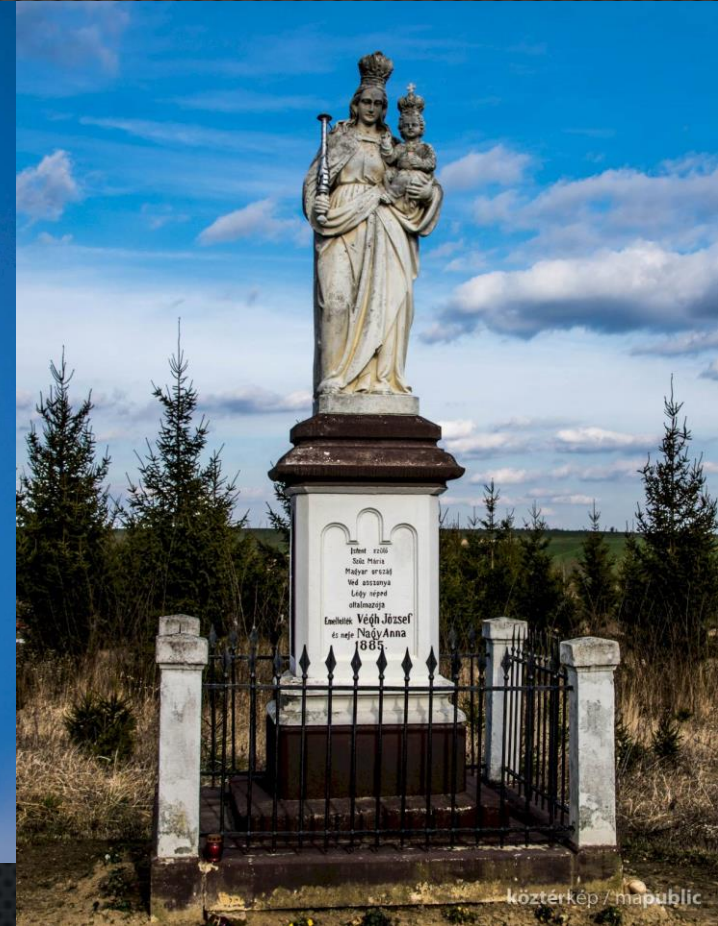


ÚJÍTÓ
NYUGAT:
SZÍNPADIAS
LÁTVÁNY,
DRÁMA,
ILLÚZIÓ

ROHR, ASAM-
TESTVÉREK



ÚJÍTÓ NYUGAT: PATRONA HUNGARIAE



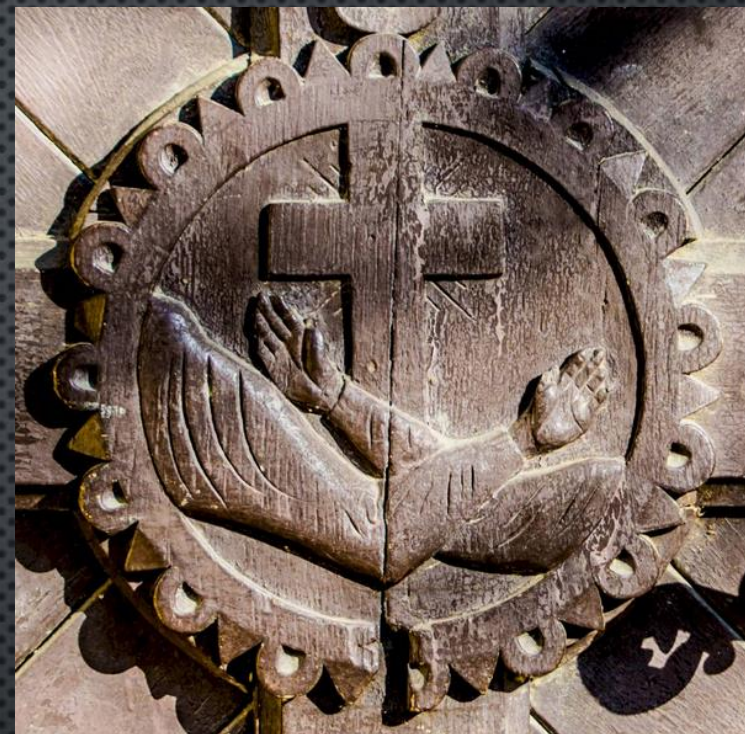
Közterkép / mapublic

A MAGYARORSZÁGI HELYI HAGYOMÁNYOK KÜLÖN ÜNNEPPÉ, ÉS KÜLÖN ÁBRÁZOLÁS-TÍPUSSÁ ÉRTEK

SZENT ISTVÁN ORSZÁGFELAJÁNLÁSÁNAK SZIMBÓLUMÁT A 18. SZ-BAN A HABSBERGOK IS TERJESZTETTÉK, MAJD A 19. SZÁZADBAN A KIBONTAKOZÓ NEMZETI TUDAT IS SZÉPEN KAPCSOLÓDOTT, 1896-BAN XIII. LEÓ PÁPA ENGEDÉLYÉVEL LETT ÜNNEP, ALAKJA KÖZTEREKEN IS ELŐFORDUL (TÖRÖK BANKHÁZ, BUDAPEST; CSEHI, VAS VM.)



MÁRIA SZEREPE AZ EGYHÁZ 17-18. SZÁZADI MEGÚJULÁSÁBAN



A TRIDENTI ZSINAT HATÁROZATAI KÖZÖTT KIEMELT SZEREP JUTOTT A MÁRIA-TISZTELET MEGÚJÍTÁSÁNAK (TERV, REMÉNY)

A KÖVETKEZŐ KÉT ÉVSZÁZAD IGAZOLTA A VÁRAKOZÁSOKAT, MÁRIA ALAKJA VALÓBAN A LELKI MEGÚJULÁS EGYIK MOZGATÓJA LETT, A FOLYAMAT SEGÍTŐI A JEZSUITA ÉS FERENCES SZERZETESÉK LETTEK

JEZSUITÁK: KÖZÉP- ÉS FELSŐFOKÚ KÉPZÉS, GIMNÁZIUMOK, AKADÉMIÁK, EGYETEMEK, AZ IFJÚSÁG LELKI NEVELÉSE MÁRIA-KONGRAGÁCIÓKKAL, ÖNKÉNTES TAGSÁGGAL, DE A DIÁKOK TÖBBSÉGÉT ELÉRVE

FERENCESEK: BÚCSÚJÁRÓ HELYEK MŰKÖDTETŐI, LELKI ERŐMŰVEK, MELYEK A NÉPLÉLEKNEK A „SZENTES BÚCSÚ” (ZARÁNDOKLAT) ÉLMÉNYÉT ADTÁK

MÁRIA A 19-20. SZÁZADI EGYHÁZPOLITIKÁBAN



AZ ELŐZŐ KÉT ÉVSZÁZAD SIKEREIN FELBUZDULVA A 19. SZÁZADBAN A PÁPÁK MÁRIÁBAN LÁTTÁK A REMÉNYT, HOGY AZ EGYHÁZAT AZ ELŐRE TÖRŐ RACIONALIZMUSSAL, MATERIALIZMUSSAL, LIBERALIZMUSSAL ÉS A KOMMUNIZMUSSAL SZEMBEN MEGERŐSÍTSÉK

JELEI PL. AZ ÚJ DOGMÁK TÖBB MINT EZER ÉV UTÁN (1854 SZEPLŐTELEN FOGANTATÁS, 1950 SZŰZ MÁRIA MENNYBEVÉTELE) – NEM ÚJDONSÁGKÉNT, INKÁBB MEGERŐSÍTÉSKÉNT

MÁRIA ALKALMAT TEREMT AZ IMÁDSÁGRA...



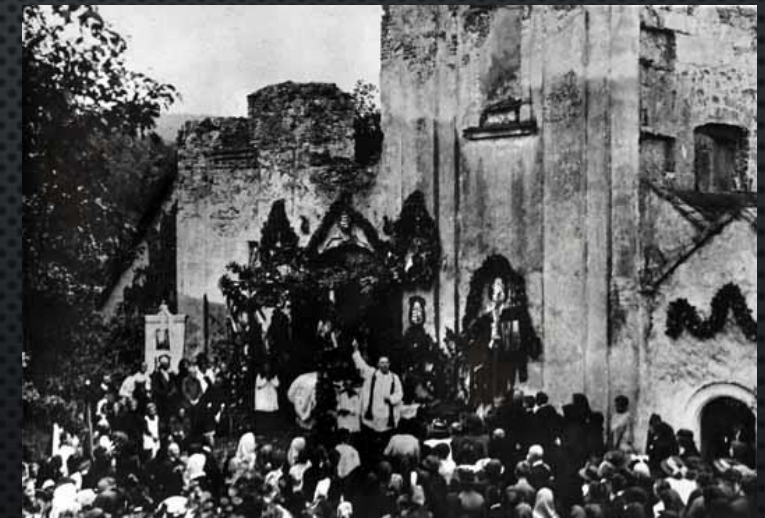
A RÓZSAFŰZÉR TÁRSULATOK A 20. SZÁZADRA A LEGNAGYOBB LÉTSZÁMÚ VALLÁSOS TÁRSULATOK LETTEK, EGY-EGY TELEPÜLÉSEN IS TÖBB SZÁZ, IDŐNKÉNT TÖBB EZRES TAGSÁGGAL

MÁJUSI LITÁNIÁK, OKTÓBERI RÓZSAFŰZÉR ÁJTATOSSÁGOK KÉT OLYAN HÓNAPOT JELENTETTEK, AMIKOR MINDENNAPOS KÖZÖSSÉGI IMÁKRA NYÍLT ALKALOM, MELYEK GAZDAGÍTOTTÁK A LITURGIÁT

A HÉT EGYIK NAPJÁT „SZŰZ MÁRIA SZOMBATJAKÉNT” EMLEGETTÉK

A MÁRIA-ÜNNEPEK EGYÉBKÉNT IS RENDSZERESEK, GYAKORIAK AZ ÉVES LITURGIKUS NAPTÁRBAN

A „SZENTES BÚCSÚK” ÉLMÉNYE A NÉPLÉLEKBEN, RÉGEN...



KIK, HOGYAN, MIKOR ÉS MIÉRT KELTEK ÚTRA?

KÖZÖSSÉG IMÁDSÁG KALAND



SZENT BERNÁT
ZARÁNDOKLAT
BUDAPEST-ZIRC

AUGUSZTUS
13-19.



ÉS MA...?

Esztergom-
Mátraverebély-
Szentkút

Barátok útja



KIK, HOGYAN, MIKOR ÉS MIÉRT KELNEK ÚTRA?



